

O‘ZBEKISTONDA AGROTURIZMNI RIVOJLANTIRISH BOSQICHLARI, ISTIQBOLLARI VA KAMCHILIKLARI

Nabijonova Shohida

Namangan Davlat universiteti Iqtisodiyot fakulteti

Turizm yo'nalishi 4-bosqich talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada O‘zbekistonda agroturizmni rivojlantirish jarayonlari, uning bosqichlari, istiqbollari va uchrayotgan kamchiliklar yoritilgan. Qishloq hududlarining iqtisodiy salohiyati, turizmning mahalliy aholiga ta’siri va qishloq xo‘jaligi bilan bog‘liq turistik yo‘nalishlar tahlil qilinadi. Shu bilan birga, sohani rivojlantirish uchun taklif va tavsiyalar berilgan.

Kalit so‘zlar: Agroturizm, qishloq turizmi, turistik xizmatlar, qishloq xo‘jaligi, iqtisodiy rivojlanish, ekologik turizm, qishloq hududlari.

Kirish

O‘zbekiston tabiiy resurslarga, tarixiy va madaniy merosga boy mamlakatlardan biri hisoblanadi. So‘nggi yillarda turizmning turli yo‘nalishlari rivojlanib, ayniqsa, agroturizmga bo‘lgan qiziqish ortmoqda. Agroturizm qishloq joylarda yashovchi aholining hayoti, kundalik mashg‘ulotlari va dehqonchilik an‘analarini sayyohlarga tanishtirishga qaratilgan turizm turi hisoblanadi. O‘zbekistonda agroturizmni rivojlantirish nafaqat turizm sohasini kengaytiradi, balki qishloq hududlarini iqtisodiy jihatdan qo‘llab-quvvatlash va aholining daromadini oshirish uchun ham katta ahamiyatga ega.

1. Agroturizm tushunchasi va uning mohiyati

Agroturizm – bu sayyohlarning qishloq hayoti bilan yaqindan tanishuvi, tabiat qo‘ynida dam olishi va mahalliy dehqonchilik faoliyati bilan shug‘ullanishini o‘z ichiga olgan sayohat turi. Bu yo‘nalishda qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini tayyorlash, ularni sotib olish va mahalliy urf-odatlar bilan tanishish imkoniyati yaratiladi. Agroturizm ekologik va madaniy turizm bilan chambarchas bog‘liq bo‘lib, ayniqsa, qishloq xo‘jaligi rivojlangan mamlakatlar uchun samarali turizm shaklidir.

O‘zbekistonning Samarqand, Buxoro, Qashqadaryo kabi hududlarida agroturizmni rivojlantirish uchun tabiiy va iqtisodiy salohiyat yetarli. Qishloq joylarning betakror manzaralari, dehqonlarning mehnat jarayonlari va mahalliy mahsulotlarning sifati sayyohlarni o‘ziga tortadi.

2. O‘zbekistonda agroturizmning rivojlanish bosqichlari

O‘zbekiston agroturizmning rivojlanishiga kirishganiga ko‘p bo‘lmagan bo‘lsa-da, bu sohada bir qancha bosqichlarni kuzatish mumkin:

1. Boshlang‘ich bosqich (2000-2010 yillar):

– Qishloq hududlarida turistik tadbirlar individual tarzda tashkil qilindi. Asosan, oilaviy mehmonxona va fermer xo‘jaliklari tashrif buyuruvchilarni qabul qilardi.

2. Tashkiliy bosqich (2010-2020 yillar):

– Turizmni rivojlantirish bo‘yicha dasturlar qabul qilindi. Turistik hududlarda yo‘llar va infratuzilma yaxshilana boshladi.

3. Hozirgi bosqich (2020 yildan hozirgacha):

– Agroturizm davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlanib, qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini ishlab chiqaruvchi xo‘jaliklar turizm sohasi bilan birlashtirilmoqda.

3. O‘zbekistonda agroturizmning rivojlanish istiqbollari

Agroturizm sohasini rivojlantirish O‘zbekistonda qishloq hududlarining iqtisodiy salohiyatini oshirish, yangi ish o‘rinlarini yaratish va turizmni diversifikatsiya qilish uchun katta imkoniyatlarni yaratib beradi. Bu sohaning istiqbollarini quyidagi jihatlar asosida ko‘rish mumkin:

Qishloq hududlarini rivojlantirish: Agroturizm orqali qishloqlarda infratuzilma yaxshilanadi, yangi xizmat ko‘rsatish tarmoqlari yaratiladi. Mehmonxona va restoran biznesi kabi sohalar rivojlanib, mahalliy iqtisodiy faollik ortadi.

Yangi ish o‘rinlari: Fermer xo‘jaliklari, uy mehmonxonalari, gidlar va mahalliy ishlab chiqaruvchilar uchun yangi daromad manbalari yuzaga keladi.

Mahalliy mahsulotlarni targ‘ib qilish: Qishloq xo‘jaligi mahsulotlari va milliy hunarmandchilik mahsulotlarini ichki va xalqaro bozorlarda tanitish imkoniyati paydo bo‘ladi.

Ekologik barqarorlik: Agroturizm tabiiy resurslardan tejamkorlik bilan foydalanishni rag‘batlantirib, ekologik barqarorlikni ta‘minlashga hissa qo‘shadi.

Mahalliy madaniyat va qadriyatlarni saqlash: Qishloq joylarda mahalliy urf-odatlar, an‘anaviy mehnat turlari va milliy madaniyatning saqlanishi ta‘minlanadi.

Buxoro, Samarqand, Qashqadaryo va Farg‘ona vodiysi kabi hududlarda ayniqsa meva-sabzavotchilik, chorvachilik va bog‘dorchilik faoliyati bilan bog‘liq agroturistik yo‘nalishlarni rivojlantirish istiqbollari katta.

4. Agroturizmni rivojlantirishdagi kamchiliklar va muammolar

O‘zbekistonda agroturizmni rivojlantirish jarayonida bir qancha to‘siqlar mavjud

1. Infratuzilma yetishmovchiligi: Qishloq hududlarida yo‘llar, mehmonxonalar va xizmat ko‘rsatish tarmoqlari hali ham yetarli darajada emas.

2. Marketing va reklamaga e‘tibor yetishmasligi: O‘zbekistondagi agroturizm yo‘nalishlari hali ham xalqaro sayyohlarga yetarlicha tanitilmagan.

3. Mahalliy aholining tayyorgarligi: Qishloq joylarda xizmat ko‘rsatish sifati pastligi, til bilish va xizmat madaniyatining yetarli darajada shakllanmaganligi muammo tug‘diradi.

4. Investitsiyalar tanqisligi: Agroturizm loyihalarini moliyalashtirish uchun yetarlicha sarmoya ajratilmagan.

5. Ekologik muammolar: Resurslardan noto‘g‘ri foydalanish va chiqindilarni to‘g‘ri boshqarmaslik ekologik muhitga zarar yetkazishi mumkin.

5. Agroturizmni rivojlantirish bo‘yicha takliflar

Agroturizmni rivojlantirish uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish lozim:

Infratuzilmani yaxshilash: Qishloq hududlarida yo‘l, transport va aloqa tarmoqlarini rivojlantirish.

Davlat dasturlari va investitsiyalar: Agroturizm loyihalarini qo‘llab-quvvatlash uchun davlat tomonidan subsidiya va imtiyozlar berish.

Mahalliy aholi bilimini oshirish: Aholini xizmat ko‘rsatish, chet tillari va mehmonlarni qabul qilish bo‘yicha o‘qitish.

Marketing strategiyasini ishlab chiqish: O‘zbekistondagi agroturistik yo‘nalishlarni xalqaro ko‘rgazmalar, veb-saytlar va ijtimoiy tarmoqlar orqali targ‘ib qilish.

Ekologik turizmni qo‘llab-quvvatlash: Tabiiy resurslardan tejamkorlik bilan foydalanish va ekologik muhofazani ta‘minlash

Xulosa

Agroturizm O‘zbekiston qishloq hududlarini rivojlantirish, aholining daromadini oshirish va milliy madaniyatni saqlash uchun katta imkoniyatlarni yaratib beradi.. Davlat qo‘llab-quvvatlashi, infratuzilmani yaxshilash va samarali marketing orqali agroturizmni rivojlantirish mamlakat turizmi va iqtisodiyotining yangi yuksalish bosqichini ta’minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-5611-sonli Farmoni. "O‘zbekiston Respublikasida turizm sohasini rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida", 2019 yil.
2. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Qishloq xo‘jaligini rivojlantirish strategiyasi" qarori, 2020 yil.
3. O‘zbekiston Respublikasi Turizmni rivojlantirish qo‘mitasi hisobotlari (2021-2023 yillar).
4. Davlat statistika qo‘mitasi. "O‘zbekiston qishloq xo‘jaligi va turizm sohasi ko‘rsatkichlari". Toshkent, 2022.
5. N. To‘xliyev, A. Taksonov. "Turizm iqtisodiyoti" – Toshkent: O‘zbekiston Milliy Ensiklopediyasi, 2020.
6. Jahon Turizm Tashkiloti (UNWTO) ma’lumotlari. "Turizmning global rivojlanish tendentsiyalari".
7. Ro‘ziyev Sh. "O‘zbekistonda turizmni rivojlantirishning iqtisodiy imkoniyatlari" – Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar jurnali, 2021 yil.
8. Normatov A. "Qishloq hududlarida agroturizmni rivojlantirishning dolzarb masalalari". Toshkent, 2022.
9. Kattaqulov R. "Ekologik turizm va uning iqtisodiy ahamiyati" – Samarqand davlat universiteti nashri, 2021.
10. O‘zbekiston Respublikasi Qishloq xo‘jaligi vazirligi statistik ma’lumotlari, 2023 yil.